

Poslanci schválili 2 % HDP na obranu i balík změn branných zákonů

21.4.2023 - | Ministerstvo obrany ČR

Návrh Ministerstva obrany na novelizaci několika zákonů projednala a schválila vláda v lednu. „Vývoj v bezpečnostní oblasti ukazuje, že musíme být schopni jednat rychle a posilovat svou obranyschopnost nepoměrně intenzivněji než dosud. Dosavadní branná legislativa to bohužel v řadě oblastí komplikovala, a proto jsme připravili tuto komplexní novelu,” vysvětlila ministryně obrany Jana Černochová.

Dvě procenta HDP na obranu

Vláda schválením zákona o financování obrany splnila další bod programového prohlášení, který garantuje minimální výdaje na obranu ve výši dvou procent HDP a umožní stabilní a transparentní financování velkých akvizic. Cílem je zvýšení připravenosti státu k obraně, ale jde také o povinnost ČR vyplývající z členství v NATO, kterou Česká republika dlouhodobě neplnila. Zákon tím zaváže i budoucí vlády, aby na obraně země nešetřily a při přípravě rozpočtu počítaly s předepsanou minimální výší výdajů, jinak by postupovaly nezákonně. „Bezpečnost není zadarmo. Výdaje na obranu ve výši 2 % HDP jsou pro nás životně důležité. Jestli chceme bezpečnou Evropu a nebát se o naše životy, hodnoty a pohodlí, musíme mít moderní a efektivní armádu. Tímto bych chtěla poděkovat za konstruktivní debatu v obranném i rozpočtovém výboru i ANO za podporu,” řekla ministryně Černochová.

V praxi bude nová legislativa fungovat tak, že vláda bude v návrhu rozpočtu muset na obranu vyčlenit částku odpovídající minimálně dvěma procentům HDP, podobně jako je tomu u jiných povinných výdajů. Takto navržený rozpočet předloží Sněmovně, přičemž poslanci se budou muset při projednávání rozpočtu také řídit příslušným zákonem a výdaje na obranu zachovat minimálně ve výši dvou procent HDP.

Návrh zákona by měl nabýt účinnosti od července a vztahovat se bude už na státní rozpočet příštího roku. Oproti střednědobému rozpočtovému výhledu by tak ministerstvu obrany mohly vzrůst v roce 2024 příjmy asi o 21,5 miliardy korun. Plány dosud počítaly s obrannými výdaji 130 miliard korun.

Financování velkých strategických projektů

Zásadním způsobem se změní také pravidla pro financování velkých strategických projektů, které trvají více let, mají zásadní dopad na obranyschopnost státu a počítají s rozpočtem nad 300 milionů korun. O těchto projektech bude rozhodovat vláda. Změna oproti dosavadní praxi bude spočívat v tom, že resort obrany bude mít každoročně úhrnnou sumu prostředků na strategické projekty, kterou bude moci jednodušeji používat na jednotlivé projekty. Díky tomu bude zajištěno stabilní financování, stabilita projektů jako takových a také ubude administrativa a dohled vlády zajistí potřebnou veřejnou kontrolu a transparentnost. Nová legislativa také umožní detailněji identifikovat obranné výdaje i u jiných resortů a zahrnout je do zmiňovaných dvou procent.

Zvýšení náborového příspěvku pro vojáky v aktivní záloze

Sněmovna také schválila zvýšení náborového příspěvku pro nové vojáky v aktivní záloze i odměny za jejich kladné služební hodnocení. Předloha také umožní Ministerstvu obrany v případě potřeby využívat údaje z informačních systémů veřejné správy k obrannému plánování i mimo stav ohrožení

státu nebo válečný stav a rozšíří i možnosti obyvatel k zapojení do obrany Česka.

Ministerstvo obrany podpořilo i některé pozměňovací návrhy opozice. „Roky prosazují, že obrana a bezpečnost jsou věci nás všech, nejsou samozřejmé a měly by být nadstranické. Děkuji proto poslancům za návrhy i podporu a věřím, že si jí získá návrh i v Senátu,” uvedla ministryně obrany Jana Černochová. Roční náborový příspěvek bude činit 30.000 korun. Za velmi dobré hodnocení voják v aktivní záloze získá 6000 korun a za výtečné hodnocení 9000 korun.

Novela zavádí pro vojáky v aktivní záloze i stabilizační příspěvek. Ostatním vojákům v záloze, kteří se zúčastnili vojenského cvičení dobrovolně nebo na základě vládního opatření, bude podle vládní novely náležet odměna 15.000 korun.

Rozšíření možností obyvatel k zapojení do obrany Česka

Novela zavádí některé klíčové novinky. Například institut tzv. dobrovolného předurčení, který přinese další možnost, jak se může občan dobrovolně zapojit do obrany státu. Do současnosti se lidé mohli stát vojáky z povolání, vstoupit do aktivní zálohy nebo se dobrovolně zúčastnit vojenského cvičení. Člověk, který požádá o dobrovolné předurčení, musí bezprostředně podstoupit jen zdravotní prohlídku. Zároveň se tím však zavazuje k povinnosti zúčastnit se cvičení a osvojit si základní vojenské dovednosti, pokud by došlo k podstatnému zhoršení bezpečnostní situace. O uspořádání takového cvičení by musela rozhodnout vláda se souhlasem Poslanecké sněmovny.

E-government

Další změnou je mnohem rozsáhlejší aplikace základních principů tzv. e-governmentu, tj. že úřady mají obíhat data, nikoliv občané. Ministerstvo obrany proto bude moci využít data a údaje v informačních systémech veřejné správy k obrannému plánování a přípravě na krizové situaci i mimo stav ohrožení státu a válečný stav.

Návrh zákona proto stanoví, že rezort obrany bude využívat údaje o občanech, kteří mají brannou povinnost, a které jsou obsaženy v registrech a informačních systémech jiných úřadů. Kromě základních údajů, jako je jméno, bydliště, datum narození apod. jde o údaje, které mohou být pro ozbrojené síly České republiky užitečné, tj. například vlastnictví zbrojního, řidičského či pilotního průkazu, případně údaje o předchozí vojenské službě. Ministerstvo obrany bude mít současně možnost tato data pravidelně aktualizovat.

Dnes je situace taková, že údaje využitelné pro přípravu na krizové stavy mohou být shromažďovány až za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, což je pozdě. Tato data potřebuje Ministerstvo obrany pro plánovací a přípravné práce mnohem dříve, než se něco děje.

Technické změny

A v neposlední řadě se mění řada technických věcí, jako jsou například pravidla pro používání bezpilotních prostředků v blízkosti objektů důležitých pro obranu státu, případně zavedení institutu tzv. vojenského vlaku a mimořádného vojenského vlaku. Cílem bude získání priority při přidělování kapacity železnice v případech, kdy to bude nutné, čímž se dále zvýší a zefektivní logistické schopnosti armády.

<https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/poslanci-podporili-2--hdp-na-obranu-i-balik-zme-n-brannych-zakonu-243337>